

ФІНАНСИ ТА ПОДАТКОВА ПОЛІТИКА

Мегей В.В.

студентка;

Кучер Г.В.

кандидат економічних наук, доцент,

Київський національний торговельно-економічний університет

СУЧАСНИЙ СТАН СПІВРОБІТНИЦТВА УКРАЇНИ З МІЖНАРОДНИМИ ФІНАНСОВИМИ ІНСТИТУТАМИ

На даному етапі розвитку Україна знаходиться в стані соціально-економічної кризи. Економічна криза демонструє свою глибину та неочікувано високі темпи погіршення стану національного господарства. Недостатність внутрішніх фінансових ресурсів вимагає активних дій з пошуку шляхів залучення іноземного капіталу. Тому одним із шляхів вирішення питання є отримання ресурсів від міжнародних фінансових інститутів.

Свою співпрацю з МФО Україна розпочала після здобуття незалежності і стала членом таких МФІ, як Міжнародний валютний фонд (1992 р.), Європейський банк реконструкції та розвитку (1992 р.), Світовий банк (1992 р.).

Найбільшим кредитором України з-поміж МФО є МВФ. Співробітництво України з МФО розпочалося у червні 1992 року, з прийняттям Закону України № 2402-ХІІ «Про вступ України до МВФ, МБРР, МФК, Міжнародної асоціації розвитку та Багатостороннього агентства по гарантіях інвестицій».

За роки співробітництва з МВФ (1994–2016 рр.) Україна отримала близько 16,25 млрд. СПЗ (29 млрд. дол. США) кредитних коштів [4].

У лютому 2015 р. Рада директорів МВФ прийняла чотирирічну програму розширеного фінансування, де було досягнуто згоди щодо надання кредиту у розмірі 17,5 млрд дол. США. Економічні програми уряду, які будуть підтримуватися програмою розширеного фінансування (Extended Fund Facility) будуть побудовані на глибинних реформах в країні. Програма ставить за мету повернути економіку країни на шлях відновлення, відновлення стійкості до зовнішніх факторів впливу, посилення сектору державних фінансів, підтримка економічного зростання, шлях провадження структурних та урядових реформ [8].

EFF покликаний підвищити рівень резервів НБУ, запобігти відтоку капіталу, посилити заходи, прийняті Урядом для стабілізації платіжного балансу країни, та допомогти Україні подолати структурні проблеми в її економіці завдяки проведенню назрілих реформ.

Варто відмітити, що в рамках програми EFF Україна вже здійснила ряд ключових змін у сфері енергетики, банківського сектору, незалежності НБУ, оздоровлення державних фінансів, реформування сектору державних підприємств та боротьби з корупцією.

Перший транш на суму 5 млрд. дол. США було надано у березні 2015 р. і спрямовано на нагальні бюджетні потреби та на відновлення золотовалютних резервів НБУ. 1.7 млрд. дол. США другого траншу, які були перераховані у серпні 2015 р., повністю пішли на поповнення резервів НБУ, що допомогло посилити стабільність на валютному ринку країни [4].

14 вересня 2016 р. Україна отримала 1 млрд. дол. США траншу від МВФ. Висунуті фондом умови Україна виконала не в повному обсязі, але міжнародний

позичальник побачив суттєві реформаційні зрушення. Кошти направлять на поповнення міжнародних резервів.

Станом на 2016 р. Україна винна МВФ 10,65 млрд дол. США, оскільки останній платіж за кредитом 2010 року у розмірі близько 174 млн дол. США було зроблено наприкінці 2015 року.

Розраховуватись за кредитами необхідно буде протягом 10 років. У 2016 році основний борг не підлягає погашенню, а виплачуються тільки відсотки, це може полегшити боргове навантаження країни у кризовий період.

Кредити МВФ надаються Україні за виконання низки критеріїв ефективності, зокрема: дотримання рівня чистих міжнародних резервів НБУ, відповідних монетарних показників та дефіциту бюджету, досягнення макроекономічної стабільності розвитку, проведення реформ в економічній та політичній сферах тощо [2, с. 50].

В обмін на наданий кредит цього року МВФ зобов'язав владу провести ряд реформи в наступних сферах: боротьба з корупцією, упорядкування процесу надання субсидій, продаж державних підприємств, земельне питання і пенсійна реформа. Також передбачається встановлення нового податкового режиму для пенсій, скасування спецпенсій та поступове запровадження накопичувальної системи [6].

Група СБ виступає потужним кредитором. На даному етапі співробітництво України зі СБ здійснюється на основі Стратегії партнерства на 2012–2016 рр. Дана стратегія спрямована на реалізацію економічних реформ, підвищення рівня конкурентоспроможності національної економіки та окреслені вимоги, котрих повинна дотримуватися Україна, зокрема щодо тісних контактів з інвесторами, встановлення незаперечливих форм власності та подолання корупційних проявів.

Стратегія партнерства МБРР і МФК з Україною на 2012–2016 рр. включає два компоненти: поліпшення державних послуг та державних фінансів і підвищення політичної ефективності та економічної конкурентоспроможності.

Програми СБ мають орієнтовані на соціальний, фінансовий, транспортний та державний сектори, особлива увага приділена розвитку електроенергетиці, муніципальній інфраструктурі та агропромислому комплексу. В жовтні 2016 р. в Україні було зареєстровано 4 проекти міжнародної технічної допомоги, що впроваджуються в Україні за підтримки МБРР.

Стратегія МБРР щодо співробітництва з Україною ґрунтується на ключових напрямках підвищення якості надання державних послуг та системи державних фінансів, а також бізнес-клімату. Принциповою зміною у співробітництві є підтримка цим банком кредитування ефективних, самоокупних інвестиційних проектів [1, с. 60].

Україна стала членом ЄБРР 1992 р. ЄБРР не фінансує витрати державного бюджету, а здійснює фінансування тільки інвестиційних проектів розвитку у приватному та державному секторі.

Стратегічними напрямками діяльності ЄБРР в Україні є підвищення енергоефективності та енергетичної безпеки, розкриття сільськогосподарського та промислового потенціалу країни, створення якісної і надійної інфраструктури, подолання наслідків кризи у фінансовому секторі, розвиток місцевих ринків капіталу. На 3 листопада 2016 р. в Україні було зареєстровано 16 проектів міжнародної технічної допомоги, що впроваджуються в Україні за підтримки ЄБРР [3].

Незважаючи на те, що отримання кредитів від МФІ має значний позитивний ефект для країни, взаємодія України з ними чинить негативний ефект для української економіки. До позитивних сторін співробітництва з даними інститутами можна віднести: збалансування платіжного балансу, підтримка курсу національної валюти, поповнення валютних резервів, стимулювання та здійснення інвестицій у вітчизняну економіку, зростання суспільного добробуту населення. Негативними сторонами співробітництва з МФІ є: високе боргове навантаження, тривала

стагнація реального сектора економіки в умовах відсутності дієвих реформ, відтак зниження можливостей залучати кредитні ресурси, низькі суверенні кредитні рейтинги, що визначають рівень ризику, а відповідно до цього і умови надання кредитів, нерівномірний графік погашення кредитів від МФО, що впливає на нерівномірне боргове навантаження у різні періоди часу, умови, за якими надаються кредити від міжнародних фінансових організацій [5].

Впродовж останніх десятиліть кредити МВФ допомагали розв'язувати низку проблем нашої країни, Крім того, кредити від МВФ виступили індикатором для співпраці з іншими МФО та приватними зовнішніми інвесторами.

Увагу економістів привертають до себе вимоги МВФ щодо заходів, які повинна виконати Україна для одержання траншу. Найбільшого резонансу викликали соціальні вимоги: підвищення пенсійного віку для громадян, підвищення ціни на газ для населення, упорядкування пільг тощо. МВФ має право вимагати від країни позичальника усунення тих чи інших фінансових проблем в економіці.

На нашу думку, до проблем використання наданих коштів від даних інститутів можна віднести те, що в Україні у жодного відомства немає зведеної в одну базу інформації про проекти міжнародної допомоги в Україні.

До проблем співробітництва з МФО можна віднести й той факт, що Україна неефективно використовує отримані кредити.

Наприклад, неефективно були використані фінансові ресурси у проекті СБ та Міністерства соціальної політики України «Удосконалення системи соціальної допомоги».

Отже, МФІ відіграють важливу роль у підтримці економічних реформ в нашій країні, надаючи можливість залучення фінансових ресурсів, через недостатню їх кількість на внутрішньому ринку. Співпраця з МФІ є важливим завданням для України, яке вирішує завдання інтеграції у світову економіку і зміцнення економічної безпеки. Співпраця України з МФО сприяє поліпшенню макрофінансових показників стабілізації, формуванню конкурентного ринкового середовища, стабілізації національної грошової одиниці, активізації інвестиційного процесу, розвитку приватного підприємництва. Але фінансова заборгованість перед даними установами робить економіку країни вразливою, залежною від іноземних кредиторів.

Список використаних джерел:

1. Базилюк Я. Б. Пріоритетні напрями підвищення результативності співробітництва України з міжнародними фінансовими організаціями / Я. Б. Базилюк // Фінанси України. – 2014. – № 1. – С. 54–66.
2. Миськів Г.В. Кредити міжнародних фінансових організацій в економіці України / Г.В. Миськів // Фінансовий простір. – 2015. – № 2 (18). – С. 49.
3. ЕБРР в Україні / [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://ukraine-leaps.rec.org/documents/EBRD.pdf>
4. Офіційний сайт Міністерства фінансів України / [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.minfin.gov.ua>
5. Україна-ЄБРР: перспективи співробітництва [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://n-auditor.com.ua/uk/component/na_archive/1075?view=material
6. Ціна траншу: чи вдасться уряду виконати нові умови МВФ? / [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.slovoidilo.ua/2016/09/23/kolonka/aleksandr-radchuk/ekonomika/czina-transhu-chy-vdastsya-uryadu-vykonaty-novi-umovy-mvf>